

ZEER GEHEIM

COORDINATOR INLICHTINGEN- EN VEILIGHEIDSDIENSTEN

ZEER GEHEIM/PERSOONLIJK

KA 354/06

ex.nr. 0

Bijlagen: 1 verslag
1 concept-voorstel
1 verzendlijst

's-Gravenhage, 30 januari 1957.

Hierbij doe ik U toekom en een verslag van de vergadering van dinsdag 22 januari 1957, zomede van een door mij naar aanleiding van het besprokene in die vergadering opgemaakt concept-voorstel aangaande de toporganisatie van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten in tijd van oorlog of oorlogsgevaar.

Ik stel mij voor, dit concept in de eerstvolgende vergadering op 4 januari 1957 te 14.00 uur in het Ministerie van Algemene Zaken, in discussie te brengen.

Als tweede punt zou ik op die vergadering een aanvang willen maken met de bespreking van het inschakelen van de B.V.D. en de B.I.D., ten behoeve van het militair gezag (nota's Mr. Einthoven en Kol. Lagerwerff).

De Coördinator van de
Inlichtingen- en
Veiligheidsdiensten,

F.J. Kist.

K/10

*dit concept is later vervangen door dat genoemd bij
KA 365/06*

AAN: Zie aangehechte verzendlijst.

ZEER GEHEIM

VERZENDLIJST

Ex.nr.

Mr. S.J. baron van Tuyll van Serooskerken	Secretaris-Generaal van het Ministerie van Buitenlandse Zaken	1
Commandeur J.F. van Dulm	Hoofd Marid	2
Kol. F.E. Lagerwerff	Hoofd Militaire Inlichtin- gen Dienst	3
Lt.Kol. J.P. Oele	Hoofd Luchtmacht Inlichtin- gen Dienst	4
Mr. L. Einthoven	Hoofd Binnenlandse Veilig- heids Dienst	5
Mr. C.B. Labouchère	Regerings-Commissaris in Algemene Dienst	6
Majoor van de grote staf J.J.L. baron van Lynden	Hoofd Sectie Algemene Zaken van de Generale Staf	7
Archief		8 —

-o-o-o-o-o-o-o-o-

COÖRDINATOR INLICHTINGEN- EN VEILIGHEIDSDIENSTEN

ZEER GEHEIM

Ex.nr. 0

VERSLAG van het besprokene in de vergadering van dinsdag 22 januari 1957.

Aanwezig de heren:

- F.J. Kist, Voorzitter (Coördinator Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten)
- Mr. S.J. baron van Tuyll van Serooskerken (Ministerie van Buitenlandse Zaken)
- J.F. van Dulm, bijgestaan door J. Nieuwenhuis (Marid)
- F.E. Lagerwerff, bijgestaan door D. Mants (M.I.D.)
- J.P. Oele (Lu.I.D.)
- Mr. L. Einthoven en Mr. J.S. Sinninghe Damsté (B.V.D.)
- Mr. C.B. Labouchère (B.I.D.)
- J.J.L. baron van Lijnden, Secretaris.

De voorzitter stelt aan de orde de nota's, welke door de Hoofden van de B.V.D. en B.I.D. zijn opgemaakt en rondgezonden.

Hij wijst erop, dat in beide nota's wordt uitgegaan van de premisse, dat reeds beslist zou zijn over de positie van de B.V.D. ten aanzien van het Militair Gezag in oorlogstijd, zij het dat Mr. Einthoven dit grondt op een nimmer ingetrokken beslissing van de Minister van Binnenlandse Zaken, welke op 28 september 1950 bevestigd is in een brief van de Minister-President aan de Minister van Buitenlandse Zaken, terwijl Kol. Lagerwerff stelt, dat in K.B. 51 de verhoudingen zijn neergelegd óók voor oorlogstijd, daar niet met zoveel woorden is aangegeven, dat het K.B. uitsluitend voor vredes-tijd zou gelden. De voorzitter wijst erop, dat uit de notulen van de A.V.R. van 10 oktober 1952 blijkt, dat over dit vraagstuk nog geen beslissing kon worden genomen, daar dit moest wachten op het gereed zijn van het ontwerp nieuwe oorlogswet. Bovendien is hem door de redacteur van het K.B. 51, Mr. Fock, verzekerd, dat dit K.B. bedoeld is voor de vrede-toestand. Ook wijst hij er op, dat, al ware het K.B. mede voor oorlogstijd bedoeld, toch de Coördinator ingevolge artikel 36 bevoegd is na overleg met de betrokken ministers voorstellen te doen aan de Minister-President aangaande aangelegenheden de coördinatie der onderscheidene diensten betreffende.

De voorzitter deelt mede, dat het hem dus zijns inziens geheel vrij staat voor te stellen wat hij meent dat een goede coördinatie zal bevorderen en dat hij hoopt met de ter vergadering aanwezigen eenstemmig tot een dergelijk voorstel te komen. Dit voorstel zal dan ingevolge artikel 36, K.B. 51,

ZEER GEHEIM

eerst aan de afzonderlijke minister, die het aangaat moeten worden voorgelegd en kan dan aan de Minister-President worden aangeboden. ~~ook~~ Met de Chefs van Staven zal vooroverleg nodig zijn.

De vergadering sluit zich aan bij deze opvatting, terwijl de heren Einthoven en Lagerwerff verklaren, dat zij voorshands bij hun voorstellen blijven, ook nu zij niet reeds aan eerder genomen beslissingen gebonden zijn.

De voorzitter wijst er voorts op, dat het Ontwerp Nieuwe Oorlogswet reeds de Kamer heeft bereikt en dat uit het voorlopig verslag blijkt, dat de Kamer akkoord gaat met het in het ontwerp neergelegde beginsel, te weten: dat in de militaire uitzonderingstoestanden het Burgerlijk gezag en het Militair gezag naast elkaar zullen bestaan en dat het militair gezag slechts dan en daar van zijn bevoegdheden gebruik zal maken, waar dit voor het op juiste wijze vervullen van de militaire taak noodzakelijk is. Hij meent dat bij het opmaken van voorstellen met dit beginsel rekening zal moeten worden gehouden, hetgeen uiteraard niet uitsluit, dat wanneer in de vergadering de opvatting zou blijken te bestaan dat inderdaad de militaire taak niet zou kunnen worden vervuld wanneer de B.V.D. niet onder het militair gezag zou staan, deze constructie kan worden voorgesteld.

Na enige discussie gaat de vergadering ook met deze opvatting akkoord.

De vergadering neemt hierop in behandeling het tweede onderwerp, dat in de nota van Kol. Lagerwerff is behandeld, n.l. de Toporganisatie van de Inlichtingendiensten. (Mr. Einthoven had liever eerst de verhouding B.V.D. Militair Gezag behandeld, maar legde zich neer bij de wens van de meerderheid). Hierbij wordt allereerst de vraag behandeld of de Coördinator wel bevoegd is voorstellen te doen, welke zich niet uitsluitend tot de coördinatie bij het verzamelen van inlichtingen beperken, maar welke mede de coördinatie bij het verwerken daarvan, dus evaluatie, rapportage en appreciatie betreffen.

De persoonlijke mening van alle aanwezigen blijkt te zijn, dat de instelling van de functie Coördinator Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten is geschied teneinde een beter rendement van het werk van de Inlichtingendiensten te verkrijgen en dat dit alleen kan worden bereikt, wanneer óók evaluatie, rapportage en appreciatie gecoördineerd zullen geschieden. Het doen van voorstellen op dit gebied wordt daarom zeker verantwoord geacht.

De heer Van Tuyl merkt in dit verband op, dat gezien bij de tegenwoordige toestand in de ministerraad iedere minister slechts is voorzien van gegevens op zijn eigen gebied, de coördinatie pas in de Raad tot stand zou kunnen komen, ~~maar dat dit uiteraard in de praktijk niet kan geschieden.~~ Hij acht het daarom noodzakelijk, dat op lager niveau zal worden gecoördineerd, waarbij door evaluatie van gegevens op militair-, politiek- en binnenlandse veiligheidsgebied tezamen een analyse van de toestand tot stand kan komen, welke de ministers, naast

ZEER GEHEIM

hun eigen gegevens, zullen kunnen dienen bij bepaling van het algemeen beleid. (noodzakelijk)

De vergadering is daarom van mening, dat instelling van een Comité Verenigde Inlichtingendiensten Nederland, zoals door Kol. Lagerwerff in zijn nota is aangegeven, wenselijk zal zijn, waarbij echter de bevoegdheden zich niet zullen moeten beperken uitsluitend tot het coördineren bij het verzamelen- en uitwisselen van inlichtingen. Aangezien echter de juistheid van de door Kol. Lagerwerff geponeerde stelling n.l. dat het geven van een militaire appreciatie aan de regering de verantwoordelijkheid moet zijn van het Comité V.C.S. wordt onderschreven en men algemeen van gevoelen is, dat dit ook moet gelden voor de militaire ~~paragraaf~~ ^{afdeling} in een algemene appreciatie, wordt rapportage door tussenkomst van het Comité V.C.S. noodzakelijk geacht.

De voorzitter wijst er in dit verband op, dat de Canadese organisatie, welke naar het zeggen van de Canadese Ambassadeur hier te lande zeer goed zou voldoen, inhoudt, dat het "Joint Intelligence Committee" (Chefs van Inlichtingendiensten onder voorzitterschap van een vertegenwoordiger van Buitenlandse Zaken) rapporteert aan "The Chiefs of Staff Committee" en dit lichaam aan "The Cabinet Defence Committee". Hij merkt voorts op, dat in Canada, behalve de Chefs van Staven, in geval andere dan zuiver militaire vraagstukken ter sprake komen, o.a. de under secretary of State for External affairs de vergaderingen van het Chiefs of Staff Committee medemaakt.

Ter sprake komt of een dergelijke organisatie voor het Comité V.C.S. ook zal worden voorgesteld, maar men is van mening, dat dit niet op de weg van de Coördinator ligt. x)

Opgemerkt wordt, dat het Comité Verenigde Inlichtingendiensten ook in vredetijd nuttig zal kunnen werken, waarbij dan tevens de gewoonte zal ontstaan het Comité in te schakelen en men dus geen nieuwe werkwijze in oorlogstijd zal behoeven te beginnen.

De heer Eindhoven wijst er in het bijzonder op en de vergadering onderstreept deze mening ten volle, dat wanneer een bepaalde werkwijze voor oorlogstijd noodzakelijk wordt geacht, men deze zo enigszins mogelijk reeds in vredetijd moet invoeren.

x) In een na de vergadering met de Coördinator gevoerd telefoongesprek merkt de heer Van Tuyll op, dat wellicht bij een eventuele mondelinge toelichting van het voorstel ~~een dergelijke suggestie zou kunnen worden gedaan.~~ ^{en te} Ook wijst de heer Van Tuyll er bij die gelegenheid op, dat wanneer geen vertegenwoordiger van Buitenlandse Zaken in het Comité V.C.S. zijn stem kan doen horen, de V.C.S. bij doorzending van het rapport van het Inlichtingencomité de politieke appreciatie niet zullen moeten wijzigen. Deze opmerking is door o.g. verwerkt in het voorstel, door te stellen, dat de V.C.S. het rapport, desgewenst voorzien van commentaar op de militaire paragraaf, zullen doorzenden aan de regering.

Canadese

ZEER GEHEIM

De vergadering acht het nodig, dat aan het Comité Verenigde Inlichtingendiensten een secretariaat, dat rechtstreeks zal werken onder de voorzitter, zal worden toegevoegd. Men acht het voorshands niet nodig, dat de leden permanent aldaar te werk zullen worden gesteld, wèl dat door elk der diensten een vertegenwoordiger beschikbaar wordt gesteld. De vergadering meent, dat het logisch is de Coördinator van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten met het voorzitterschap te belasten.

Ter sprake komt de vraag of Comité II nog redenen van bestaan zal hebben, wanneer het Comité Verenigde Inlichtingendiensten zal zijn ingesteld. Commandeur van Dulm toont aan, dat instelling van laatstgenoemd Comité niets afdoet aan de taak van Comité II, de V.C.S. op zuiver militair gebied te adviseren. x)

De vergadering onderschrijft dit ten volle. Tevens wordt naar aanleiding van een vraag van Mr. Einthoven geconstateerd, dat iedere dienst zijn normale rapportage aan de eigen minister onverkort moet voortzetten. De kwestie van rapportage door de B.V.D. aan het militair gezag zal bij de inschakeling van deze dienst ten behoeve van het militair gezag nader worden bezien.

Na een discussie over wat in de nota van Kol. Lagerwerff met "kernvragen" is bedoeld, concludeert de voorzitter, dat hij de indruk heeft voldoende op de hoogte te zijn gekomen met de inzichten der aanwezigen om een concept-voorstel samen te stellen. Hij zegt toe dit concept tijdig voor de volgende vergadering, welke op maandag 4 februari te 14.00 uur wordt gesteld aan de aanwezigen toe te zenden.

Na een uitnodiging van Mr. Einthoven om een interessant filmpje te komen zien, te hebben aanvaard, wordt de vergadering gesloten.

-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

30 januari 1957
K/10

x) De vraag of de Coördinator ook als voorzitter van Comité II zal moeten optreden wordt aangeroerd naar aanleiding van een opmerking van Minister Staf tegen de Coördinator, maar niet verder behandeld.

KA 335 / 06

HOOFDKWARTIER VAN DE GENERALE STAF

Sectie/Bijl: G2

ZEER GEHEIM

Men wordt verzocht bij het antwoord, datum en nummer van deze brief nauwkeurig te vermelden

AAN de Coördinator van de Inlichtingendiensten der Krijgsmacht- onderdelen	- ex.nr. 1
Sectie G2-HKGS	- ex.nrs. 2 t/m 6

uw kenmerk	uw brief van	ons nummer
		G2/40007 Z.G.

's-Gravenhage, 16 januari 1957.

onderwerp: Memorandum inlichtingendiensten.-

Bijlagen: 6

- Hierbij moge ik Uwer Excellentie - overeenkomstig mondeling overleg - aanbieden een zestal exemplaren van het dezerzijds opgestelde "Memorandum over de verhouding van de Binnenlandse Veiligheidsdienst en de Buitenlandse Inlichtingendienst ten opzichte van de Militaire Inlichtingendiensten in Vredes- en in Oorlogstijd".
- Dit memorandum moge dienen als basis voor de bespreking van de Hoofden der inlichtingen- en veiligheidsdiensten op 22 januari 1957, waarbij zij aangetekend dat het de inzichten bevat van Hoofd MID/G2, doch dat de Chef van de Generale Staf/BLS zich hieromtrent nog niet heeft uitgesproken.-

Type: Th.
coll: *[handwritten mark]*

HET HOOFD VAN DE MILITAIRE INLICHTINGEN-
DIENST,

Voor deze
Het plv. Hoofd van de Sectie G2 van de
Generale Staf,
De Luitenant-Kolonel GS.,

[Handwritten signature]
J.G.v.d.Glas.

ZEER GEHEIM

5C-IV. 20047-55-108

MILITAIRE INLICHTINGEN DIENST.

Ex.nr.: /.

MEMORANDUM over de verhouding van de Binnenlandse Veiligheidsdienst en de Buitenlandse Inlichtingendienst t.o.v. de Militaire Inlichtingendiensten in vredes- en oorlogstijd.a. Basisstukken:

1. Koninklijk Besluit nr.51 van 8 Augustus 1949, met aanvullende wijzigingen van 25 Augustus 1951 en van 1 Maart 1956;
2. Oorlogswet 1899 (aangevuld met nieuw ontwerp Oorlogswet voor Nederland, Kamerstuk 4108, Zitting 1955-1956);
3. Koninklijk Besluit van 9 December 1950, Staatsblad K 564;
4. Wet Buitengewone Bevoegdheden Burgerlijk Gezag;
5. SHAPE's peacetime requirements from civil authorities of NATO-member nations for emergency planning for wartime purposes (overgenomen stuk uit groter geheel).

b. Beschouwingen.

1. De BLS is ingevolge de "Aanwijzing van de Minister van Oorlog aan de Bevelhebber der Landstrijdkrachten voor zijn krijgsbeleid" opgedragen, zijn krijgsbeleid te richten op de verdediging van het grondgebied van het Rijk in Europa met uitzondering van de territoriale zee, met inachtneming van bepaalde strategische richtlijnen en coördinerend met diverse bevelhebbers.
2. Krachtens de Oorlogsinstructie aan de Bevelhebber der Landstrijdkrachten is de BLS o.m. belast met de coördinatie van het in lid b 1 bedoelde krijgsbeleid met de Bevelhebber der Zeestrijdkrachten en de Bevelhebber der Luchtstrijdkrachten.
3. Krachtens zijn Oorlogsinstructie oefent de BLS, indien het grondgebied des Rijks in Europa geheel of gedeeltelijk in staat van oorlog of van beleg is verklaard, het militair gezag uit, ingevolge K.B. van 9 December 1950, Staatsblad K 564.
4. De onderlinge verhouding van de inlichtingendiensten is allereerst een beleidsaangelegenheid. Het beleid van de Regering t.o.v. de inlichtingen- en veiligheidsdiensten voor wat betreft hun respectieve werkzaamheden en onderlinge samenwerking is geregeld in het vertrouwelijk K.B. nr.51. Aangezien bedoeld K.B. niet aangeeft, dat het slechts zou gelden gedurende vreedstijd, noch in enig andere wet nadere bepalingen voorkomen m.b.t. de onderlinge verhouding van de inlichtingendiensten in oorlogstijd, moet ervan worden uitgegaan, dat K.B. nr.51 ook in oorlogstijd van kracht zal zijn, met dien verstande evenwel, dat de BLS als hoogste drager van het militair gezag bepaalde bevoegdheden t.a.v. de civiele inlichtingendiensten bezit, overeenkomstig het daaromtrent gestelde in de Oorlogswet (zie lid b 5 en b 6 hierna).
5. Op grond van Artikel 21 van de Oorlogswet heeft de BLS tijdens de staat van beleg (dus na telegram Q) een incidentele bevelsbevoegdheid over de burgerlijke overheidsorganen en -ambtenaren, dus ook over de BVD en de BID.

- Artikel -

- 2 -

Artikel 21 van de Oorlogswet luidt:

"De burgerlijke besturen en de daarbij in dienst zijnde ambtenaren zijn verplicht, te gehoorzamen aan de bevelen van het militair gezag, overeenkomstig de door Ons vastgestelde instructies."

Ingevolge het daaromtrent gestelde in Art.7 lid 1 van de Instructie Militair Gezag Autoriteiten - gevoegd bij K.B. van 9 December 1950, Staatsblad K 564 - houden deze instructies o.m. in, dat dergelijke bevelen slechts gegeven mogen worden "ingeval van militaire noodzakelijkheid".

6. De toekomstige Oorlogswet definieert de bedoeling nog scherper.

Artikel 43 - van kracht tijdens de staat van beleg - luidt:

"(a) De organen van burgerlijk gezag en het in burgerlijke overheidsdienst zijnde personeel zijn verplicht, de aanwijzingen van het militair gezag op te volgen; /

"(b) Het bepaalde in het eerste lid (lid b 6 (a) hierboven) geldt niet voor de leden van de Hoge Colleges van Staat (d.w.z. Staten-Generaal, Hoge Raad, Raad van State, Algemene Rekenkamer), Onze Ministers, of de leden van de rechterlijke macht, met rechtspraak belast."

7. Concluderende zien we dus, dat van de zijde van de Regering de onderlinge verhouding en samenwerking van de inlichtingendiensten gedurende vredes- en oorlogstijd is geregeld in K.B. nr.51, terwijl de BLS voorts tijdens de staat van beleg incidentele bevelsbevoegdheid heeft over de BVD en de BID. /

8. Men dient zich af te vragen, of met de in lid b7 omschreven toestand zowel in vredes- als in oorlogstijd kan worden volstaan.

9. Zonder deze aangelegenheid uitputtend te willen behandelen, ware te wijzen op enkele lacunen in de bestaande regeling, welke in oorlogstijd aanleiding kunnen geven tot moeilijkheden, terwijl ook enkele bezwaren voor vreedstijd zijn aangegeven.

Hierbij ware te bedenken, dat we op de diverse terreinen van het overheidsbeleid in Nederland steeds weer de tendentie zien, om in vreedstijd voorbereidende maatregelen te treffen, welke een goede gecoördineerde samenwerking der Overheidsdiensten in oorlogstijd beogen.

Voorts ware er acht op te slaan, dat zowel de BVD, de BID als de MID inlichtingen-organen zijn, welke dus nimmer t.a.v. inlichtingenwerk in de bevoegdheden kunnen treden van de Generale Staf-Sectie G 2 van de Staf BLS, terzake van het advies, dat Hoofd G 2 als G2-functionaris en niet als Hoofd MID aan de BLS moet uitbrengen.

10. Samenwerking van de BVD met de MID.

(a) Wanneer we vergelijken de taak van de BVD, omschreven in K.B. nr.51, Hoofdstuk I, Artikel 1, en de taak van de MID, omschreven in K.B. nr.51, Hoofdstuk IV, Artikel 19, dan moeten we concluderen, dat deze twee inlichtingendiensten ten nauwste moeten samenwerken.

- Aangezien -

Aangezien de BLS in oorlogstijd krachtens zijn instructie belast is met het richten van zijn krijgsbeleid op de verdediging van het grondgebied van het Rijk in Europa (voor zover nodig in overeenstemming met NATO-richtlijnen) en voorts belast is met de uitoefening van het militaire gezag in Nederland, moet de BLS in oorlogstijd volledig inzicht hebben in de militaire- en veiligheidssituatie (t.a.v. personen en zaken) met betrekking tot en in Nederland.

5/ Teneinde zich in oorlogstijd - reeds vanaf het eerste ogenblik na een mogelijke strategische overvalling - een oordeel over de militaire- en veiligheidssituatie te kunnen vormen, dient de BLS reeds in vreedstijd op de hoogte te worden gesteld van deze zich voortdurende ontwikkelende situatie in en rond Nederland.

6/ Hieronder waren in vreedstijd ook te begrijpen de activiteiten van agenten, die het gemunt hebben op de militaire veiligheid, terwijl in oorlogstijd al die activiteiten van belang zijn, welke gericht zijn op de ondermijning van de algehele staatsveiligheid.

Teneinde een goede coördinatie tussen de BVD en de MID te verzekeren, ware als uitvloeisel van K.B. nr.51, Hoofdstuk IV, Artikel 21, lid 2, een instructie op te stellen over de samenwerking van de BVD en de MID, geldend zowel voor vredes- als voor oorlogstijd. In deze instructie waren belangrijke punten van coördinatie nader te regelen.

Enkele punten, welke in de instructie - samenwerking BVD/MID voor vredes- en oorlogstijd - zouden moeten worden opgenomen, zijns:

- de operationele organen van de BVD blijven in oorlogstijd intact en blijven "gerund" door de BVD;
- reeds in vreedstijd wordt de BLS volledig inzicht gegeven in de veiligheidssituatie in den lande m.b.t. personen en zaken, zowel in verband met de mogelijke bedreiging van de in- en uitwendige veiligheid, als met het oog op de bevoegdheid van de BLS, om ingevolge Artikel 56 en Artikel 57 van het nieuwe ontwerp Oorlogswet bepaalde personen de toegang tot bepaalde gebieden te ontzeggen, daaruit te doen verwijderen danwel in militaire bewaring te doen stellen.

In verband met het in bewaring stellen zij nog opgemerkt, dat de Wet BBBG tijdens de burgerlijke uitzonderingstoestand aan de Minister van Binnenlandse Zaken de bevoegdheid toekent, personen te interneren. Het is echter, gezien de mogelijkheid tot strategische overvalling, geenszins zeker, dat deze bevoegdheid vóór het intreden van de toestand van "staat van beleg" zal kunnen worden gehanteerd;

- 7/?
- in oorlogstijd stelt de BVD zijn documentatie volledig open, voor zover dit met het oog op de handhaving van de in- en uitwendige veiligheid noodzakelijk is;
  - de CID-detachementen werken als militaire inlichtingen-organen onder bevel van de betreffende militair-tactische-, c.q. territoriale commandanten, aangezien zij van essentieel belang zijn voor het verkrijgen van de militaire contra-inlichtingen, welke

- deze -

- 4 -

deze commandanten nodig hebben.

Te bedenken ware, dat de BVD nimmer de taak van een militaire inlichtingendienst kan overnemen, ook al zou deze in oorlogstijd volledig worden gemilitariseerd, aangezien de BVD als civiele inlichtingenorganisatie het inlichtingenprobleem geheel anders benadert dan de militaire inlichtingenorganisatie.

- (b) Het gestelde in lid 4c van "SHAPE's peacetime requirements etc" verlangt van de civiele autoriteiten van de NATO-leden, dat een zodanige opzet, c.q. samenwerking van de inlichtingendiensten wordt verwezenlijkt, dat SHAPE slechts met één nationale autoriteit te maken zal hebben voor het verkrijgen van contra-inlichtingen-gegevens. Ook hier zal een coördinatie en een voorbereiding in vredetijd noodzakelijk zijn. Aangezien de militaire contra-inlichtingen-appreciatie zowel in vredes- als in oorlogstijd een aangelegenheid is, welke tot de bevoegdheid van de BLS behoort (aangezien de BLS bij een strategische overval ogenblikkelijk moet kunnen handelen), terwijl bovendien bij het uitbreken van een oorlog SACEUR belast is met de verantwoordelijkheid t.a.v. de contra-inlichtingen in het gebied van ACE, met inachtneming van het daaromtrent gestelde in MC 36, is het onaanvaardbaar, indien de BLS bij het verstrekken van contra-inlichtingen aan SHAPE zowel in vredes- als in oorlogstijd niet wordt gekend.

11. Samenwerking van de BID met de militaire inlichtingendiensten.

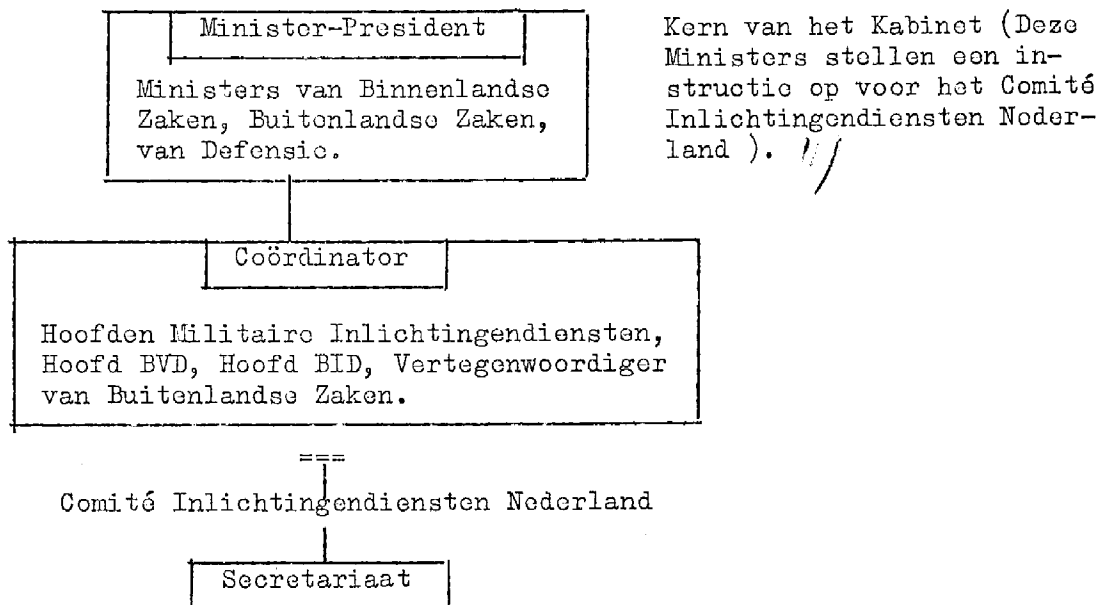
De huidige omschrijving van de taak van de Buitenlandse Inlichtingendienst (zie K.B. nr.51, Hoofdstuk II, Artikel 7) stipuleert niet nadrukkelijk, dat in vredes- en in oorlogstijd door deze dienst ook zuiver militaire inlichtingen in het buitenland moeten worden verzameld. Het betreft hier het met prioriteit inwinnen van inlichtingen, welke van belang zijn voor het onderkennen van een op handen zijnde aanval ("indications of attack"), het verzamelen van inlichtingen, welke van belang zijn voor het bijhouden van een Beoordeling Toestand op lange termijn, alsmede het inwinnen van inlichtingen, welke de Nederlandse Krijgsmacht in staat moet stellen, een eventuele Sovjet-aanval op de meest efficiënte wijze te keren ("know your enemy").

Aansluitend op K.B. nr.51 en de reeds verkregen resultaten t.a.v. de samenwerking van de inlichtingendiensten der Krijgsmacht-onderdelen met de BID (vastgelegd in de brief van het Ministerie van Algemene Zaken d.d.28 November 1956, nr.KA 272/04/00), dient ook voor de samenwerking van de BID met de andere Krijgsmacht-inlichtingendiensten een afgeronde instructie - geldend zowel voor vredes- als voor oorlogstijd - te worden opgesteld.

- 12. -
- 5 -

12. Resumerende moeten we concluderen, dat de thans bestaande bepalingen t.a.v. de onderlinge verhouding en samenwerking van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten onvoldoende zijn, om een goed gecoördineerde samenwerking van deze diensten te bewerkstelligen. Verdere uitbouw van bevoegdheden, werkwijzen en te volgen procedures t.b.v. de onderlinge samenwerking van de diensten zal noodzakelijk zijn. Over verscheidene onderwerpen zal nader overleg nodig zijn om tot juiste conclusies te komen. Het zou voorbarig zijn, nu reeds te veel in details af te dalen.
13. Het gezamenlijke doel van de inlichtingendiensten in vredes- en oorlogstijd zal moeten zijn:
het in gecoördineerde samenwerking verkrijgen en uitwisselen van al die inlichtingen, welke noodzakelijk zijn, om het de hoogste civiele en militaire autoriteiten mogelijk te maken de Regering te adviseren bij het bepalen van het te voeren algehele regeringsbeleid (hieronder mede te verstaan de verdediging van het Rijk), welk beleid gericht moet zijn op de verwozenlijking van het algemeen landsbelang. Hiertoe zal het noodzakelijk zijn, dat de Regering kernvragen opstelt t.b.v. de vaststelling van haar algemeen regeringsbeleid, terwijl de onder haar werkende hoogste civiele- en militaire autoriteiten deze kernvragen mochten aanvullen met punten, welke voor de uitoefening van het beleid op hun niveau noodzakelijk zijn. Uiteindelijk dient dit geheel van kernvragen te worden geanalyseerd en te worden uitgewerkt in concrete opdrachten aan de bestaande civiele- en militaire inlichtingendiensten.
14. (a) Tenslotte moge onderstaand schema voor de organisatie van de inlichtingendiensten, zoals deze dezerzijds zowel voor vredes- als voor oorlogstijd wordt voorgestaan, worden voorgelgd. In bedoeld schema komt de onderlinge verhouding en samenwerking van de militaire- en civiele inlichtingen- en veiligheidsdiensten tot uitdrukking. De aangegeven organisatievorm lijkt mij, uitgaande van de huidige organisatie, op eenvoudige wijze realiseerbaar, terwijl ze naar dezerzijdse mening in overeenstemming is met de geest van het nieuw ontwerp Oorlogswet, aangezien de vorm recht doet wedervaren aan de diverse samenstellende civiele- en militaire delen.

(b) Toporganisatie Inlichtingendiensten Nederland.

- De instructie van het Kernkabinet dient ervan uit te gaan, dat het Comité Inlichtingendiensten Nederland moet worden gezien als het coördinerend beleidsorgaan van de gezamenlijke inlichtingendiensten in Nederland.

De inlichtingendiensten worden hier uitsluitend gezien als organen, die inlichtingen inwinnen en uitwisselen. Het Comité Inlichtingendiensten Nederland heeft geen bevoegdheid met het opstellen van de kernvragen, het bepalen van het beleid t.a.v. het bewerken van de inlichtingen en het opmaken van de uiteindelijke militaire appreciaties.

In het militaire vlak behoren deze laatste zaken tot de bevoegdheid van het Comité Verenigde Chefs van Staven, daartoe geadviseerd door Comité II van VCS danwel de Chefs van Staven van de respectieve krijgsmachtdelen.

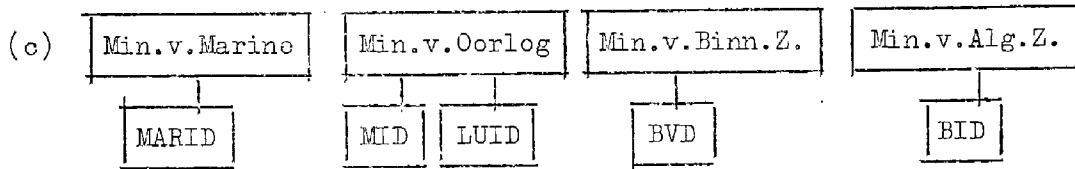
- Het Comité Inlichtingendiensten Nederland bepaalt het gecoördineerde inlichtingenbeleid aan de hand van een door het Kernkabinet gegeven instructie. *(dan heb ik een algemeen tinnen)*

- Het Secretariaat is het werkorgaan van de Coördinator en bestaat uit een zeer beperkt aantal civiele- en militaire functionarissen, die op de hoogte moeten zijn met de respectieve inlichtingendiensten.

- De Coördinator treedt op als Voorzitter van het Comité, doch heeft geen beslissende stem.

- - Problemon -

- Problemen, welke niet in het Comité kunnen worden opgelost, worden voorgelgd aan het Kernkabinet.

- De MARID staat rechtstreeks onder de Minister van Marine.
- De MID en LUID staan rechtstreeks onder de Minister van Oorlog.
- De BVD staat rechtstreeks onder de Minister van Binnenlandse Zaken.
- De BID staat rechtstreeks onder de Minister van Algemene Zaken.
- De Coördinator is belast met het verwerken van die aanvragen tot het verkrijgen van inlichtingen, welke worden ingediend door civiele ambtelijke organen (o.a. departementen), welke niet zelf over een inlichtingenapparaat beschikken.
- De Hoofden van de Inlichtingendiensten dragen er zorg voor, dat besluiten, welke in het Comité Inlichtingendiensten Nederland gezamenlijk zijn genomen, in hun respectieve diensten worden uitgevoerd.
- Elk van de Inlichtingendiensten werkt aan de hand van een instructie, welke door het Kernkabinet is opgesteld.

15. Tenslotte zij opgemerkt, dat het maken van de Militaire Beoordeling Toestand een taak van het Comité II van de VCS is, onder uiteindelijke verantwoordelijkheid van het Comité Verenigde Chefs van Staven.

De verkregen inlichtingen van de diverse inlichtingendiensten dienen hiertoe in een Interservice-Bureau "Militaire Analyse" te worden verwerkt tot een appreciatie. Dit bureau zal ondergebracht moeten worden bij de VCS en moeten werken op instructie van het Comité II van VCS. Bedoeld bureau behoeft niet blijvend bezet te zijn, doch het personeel van dit bureau kan op gezette tijden samenkomen, teneinde zijn door Comité II opgedragen taak te vervullen. Zo nodig kan dit bureau, waar coördinatie tussen de Secties 2 van de respectieve Chefs van Staven noodzakelijk en mogelijk is, coördinerende werkzaamheden verrichten (o.a. gezamenlijk militair inlichtingenplan).